

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2009.8.5
KOM(2009) 419 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Metinė 2008 m. atlikto vidaus audito ataskaita
biudžeto įvykdymo patvirtinimo institucijai**

(Finansinio reglamento 86 straipsnio 4 dalis)

{SEC(2009) 1102}

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Darbo aplinka ir audito planas	3
2.1.	Darbo aplinka	3
2.2.	Vidaus audito proceso pokyčiai	4
2.3.	VAT audito plano įgyvendinimas	4
2.4.	Pritarimas rekomendacijoms ir audituojamųjų subjektų bei suinteresuotųjų šalių nuomonė.....	7
3.	Pagrindiniai audito metu nustatyti faktai ir rekomendacijos.....	7
4.	Išvados.....	12

1. ĮVADAS

Šia ataskaita biudžeto įvykdymo patvirtinimo institucijai pranešama apie Komisijos vidaus audito tarnybos (toliau – VAT) darbą, atliktą pagal Finansinio reglamento (toliau – FR) 86 straipsnio 4 dalį. Ji pagrįsta VAT audito metu nustatytų pagrindinių faktų ataskaita, parengta pagal FR 86 straipsnio 3 dalį ir, laikantis profesinių standartų, reikšmingos rizikos tikimybės, kontrolės klausimų ir organizacijos valdymo problemų ataskaita.

Ši ataskaita pagrįsta 2008 m.¹ VAT baigtomis audito ir konsultacinėmis ataskaitomis. Joje apžvelgiamas auditas ir konsultacinė veikla, susijusi tik su Komisijos generaliniais direktoratais, tarnybomis ir vykdomosiomis įstaigomis. Į ją neįtraukti duomenys apie VAT veiklą, susijusią su kitomis agentūromis arba įstaigomis.

Komisijos pastabos dėl vidaus auditoriaus nustatytų faktų ir išvadų pateikiamos generalinių direktorių metinių veiklos ataskaitų suvestinėje ataskaitoje. Šioje tuo pat metu patvirtintoje suvestinėje ataskaitoje Komisija išdėsto savo poziciją dėl susijusių klausimų, kuriuos iškėlė vidaus auditorius, Europos Audito Rūmai ir biudžeto įvykdymo patvirtinimo institucija, arba į kuriuos dėmesį atkreipė Audito pažangos komitetas ir Biudžeto generalinis direktorius savo apžvalginėje ataskaitoje.

2. DARBO APLINKA IR AUDITO PLANAS

2.1. Darbo aplinka

2008 m. pradžioje įsigaliojo peržiūrėti vidaus kontrolės standartai. Generalinių direktoratų buvo prašoma pasirinkti, kuriems standartams teikti pirmenybę siekiant efektyvumo. Keleto generalinių direktoratų prašymu Biudžeto generalinis direktoratas parengė vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimo gaires, kurių paskirtis – padėti generaliniams direktoriams vykdyti šį uždavinį.

Biudžeto generalinis direktoratas atliko galiojančių Komisijos rizikos valdymo principų, kurių laikytasi trejus metus ir du mėnesius, peržiūrą.

Generalinis sekretoriatas ir Biudžeto generalinis direktoratas iš dalies pakeitė ilgalaikius metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymus, pakeitimai visų pirma susiję su vidaus kontrolės standartų veikimu ir veiksmingu įgyvendinimu, taip pat su pranešimu apie įvykius, kurie gali turėti įtakos reputacijai.

2008 m. kovo mėn. Komisija priėmė sprendimus dėl kelių etikos srities priemonių, be kita ko – surengta plataus masto diskusija visuose generaliniuose direktoratuose (toliau – GD) dėl profesinės etikos principų projekto ir etikos koordinatoriaus paskyrimo kiekviename GD.

VAT toliau visiškai rėmė Kolegija ir Audito pažangos komitetas (toliau – APK), todėl tarnyba galėjo toliau nepriklausomai ir objektyviai vykdyti savo užduotis.

¹ Į šią ataskaitą taip pat įtrauktos kelios ataskaitos, kurių projektai parengti 2008 m., tačiau kurios pabaigtos 2009 m. pradžioje.

2.2. Vidaus audito proceso pokyčiai

2008 m. liepos mėn. užbaigtas VAT kokybės išorės vertinimas – patvirtinta, kad Komisijoje vykdoma VAT audito veikla iš esmės atitinka Vidaus auditorių instituto (toliau – VAI) standartus ir etikos kodeksą. Po šio patvirtinimo imtasi veiksmų, kurie, be kita ko, apėmė išsamesnės audito visumos apibrėžties svarstymą, audito aprėpties kiekybinį vertinimą, intensyvesnį planavimą ir rizikos vertinimą siekiant laikytis bendro audito metodo, audito ataskaitų vartotojų grupės, kuri parengė peržiūrėtą vidaus audito ataskaitos formą, įsteigimą.

Be to, siekiant rasti laisvų išteklių papildomiems auditams vykdyti ir audito aprėptį didinti, vykdant naują tolesnių veiksmų strategiją dabar taikomas labiau rizika pagrįstas metodas, strategija nukreipta tik į didelės rizikos sritis ir orientuota į esminių arba labai svarbių rekomendacijų įgyvendinimą.

VAT, *Auditnet* ir Personalo ir administracijos generaliniam direktoratui bendradarbiaujant, parengta itin išsami vidaus auditorių profesinio mokymo programa. Šia programa visiems Komisijos vidaus auditoriams sudaroma galimybė per dvejus ar trejus metus remiantis VAI profesinės praktikos sistema įgyti reikiamų žinių ir gerai pasiruošti VAI organizuojamiems sertifikavimo egzaminams.

2.3. VAT audito plano įgyvendinimas

2007–2009 m. VAT strateginis audito planas, parengtas glaudžiai bendradarbiaujant su vidaus audito skyriais (toliau – VAS), buvo atnaujintas.

Iš viso įgyvendinti 89 % 2008 m. darbo programos, įskaitant C1 veiklos (kuri APK patvirtintame audito plane apibrėžta kaip įgyvendintina iki 2008 m. pabaigos) įgyvendinimą 100 %: 2008 m. baigtos 93 ataskaitos (36 audito ataskaitos, 51 pažangos stebėjimo ataskaita, 2 peržiūros, 1 konsultacinė ataskaita ir 3 rekomendacijų raštai)². Šių dokumentų santraukas galima rasti priede, drauge pateikiama informacija apie pritarimo lygį ir, jei įmanoma, apie rekomendacijų įgyvendinimą.

Baigtų VAT ataskaitų sąrašas		
GD	Veikla	Paskelbimo data (2008 m. , jeigu nenurodyta kitaip)
<i>Administracinė ir kitos paramos sistemos</i>		
ESTAT	Vietos IT valdymo pažangos stebėjimas*	02 26
EPSO	Supaprastintas pačios tarnybos atliekamas siūlomos organizacinės struktūros vertinimas	04 09
ECFIN	Pasirinktų vidaus kontrolės standartų taikymas DG ECFIN*	04 11

² Į šią ataskaitą taip pat įtrauktos kelios ataskaitos, kurių projektai parengti 2008 m., tačiau kurios pabaigtos 2009 m. pradžioje.

OPOCE	Viešieji pirkimai*	05 07
OIL	Tikslinių vidaus kontrolės standartų vertinimas	05 19
ECFIN	DG ECFIN vietos IT valdymo pažangos stebėjimas*	06 27
PMO	Komandiruotės	07 11
BUDG, LS, AIDCO, EAC, INFOS, EACEA	Lėšų susigrąžinimas	10 07
DIGIT	Bendro duomenų tinklo infrastruktūra ir paslaugos	10 17
SCIC	Finansų valdymo ir viešųjų pirkimų srities pažangos stebėjimas	12 03
ADMIN	ADMIN-DS vykdomo saugumo valdymo stebėsena	12 11
LS	Vietos IT	12 11
ADMIN, OIB, INFOS, RTD, SG, TRADE	Etika Komisijoje	12 12
DGT	Paklausos valdymo pažangos stebėsena	12 17
BUDG	Rekomendacijų raštas dėl etikos Komisijoje	12 19
SG, BUDG, ADMIN, DIGIT	Rekomendacijų raštas dėl IT viešųjų pirkimų ir paslaugų teikimo Komisijoje	12 19
PMO	Finansų valdymo ir finansinių procedūrų vykdymo tvarkingumo pažangos stebėsena	12 22
ADMIN, AGRI, AIDCO, BUDG, COMM, COMP, DEV, EAC, ECFIN, ECHO, ELARG, EMPL, ENV, ESTAT, INFOS, JLS, JRC, LS, MARE, MARKT, OLAF, OPOCE, REGIO, RELEX, RTD, SANCO, SG, TAXUD, TRADE	VAT vykdomo Vidaus audito skyriaus paties atliekamo savęs vertinimo patvirtinimo pažangos stebėsena	Įvairios datos
OLAF	Kovos su sukčiavimu informacinė sistema (AFIS)	2009 01 21
OIB	Tikslinių vidaus kontrolės standartų vertinimo pažangos stebėsena	2009 01 22
OIB	Viešųjų pirkimų sutarčių valdymo pažangos stebėsena	2009 01 23
<i>Vidaus politika</i>		
PHEA	Visuomenės sveikatos programos vykdomoji įstaiga	01 24
INFOS	Mokslinių tyrimų informacinių sistemų valdymas	03 31
SANCO	SPP (VGV) ciklo veiksmingumo ir naudingumo pažangos stebėjimas	04 01
TREN	SPP (VGV) ciklo veiksmingumo ir naudingumo	04 11

	pažangos stebėjimas	
EACI	EACI pažangos stebėjimas	04 18
RTD	Mokslinių tyrimų informacinių sistemų valdymas	04 22
EAC	Antroji išsamaus audito pažangos stebėsena	04 25
RTD, INFSO, TREN, ENTR, DIGIT	Rekomendacijų laiškas bendro generalinių direktoratų vykdomo 7 BP IT valdymo	05 26
COMP	SPP (VGV) ciklo veiksmingumo ir naudingumo ir veikla grindžiamo valdymo pažangos stebėjimas	05 29
MARKT	Vietos IT valdymo proceso pažangos stebėsena	06 17
ENV	CITL valdymas DG ENV*	07 10
JLS	IT valdymo pažangos stebėsena	07 14
JLS	Pasidalijamuoju valdymu valdomos Europos pabėgėlių fondo dotacijos	11 04
COMP	Baudų išieškojimas	11 13
JLS	IT viešieji pirkimai	11 17
INFSO	<i>Ex-post</i> patikrų (2006 m.) pažangos stebėsena	12 08
EACEA	Dotacijų valdymas, skyrimas ir sutarčių sudarymas	12 11
RTD	<i>Ex-post</i> patikrų (2006 m.), finansinių procedūrų ir finansų valdymo (2007 m.) pažangos stebėsena	12 11
TREN-TEN-T	TREN TEN-T vykdomosios įstaigos auditas	12 16
SANCO	Didelių IT sistemų pažangos stebėsena	2009 01 21
SANCO	Maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos srities dotacijų valdymas	2009 01 30
Struktūrinės priemonės		
REGIO	Struktūrinių fondų srityje atliekamo finansinių klaidų taisymo ir lėšų susigrąžinimo peržiūra	11 14
EMPL	Struktūrinių fondų srityje atliekamo finansinių klaidų taisymo ir lėšų susigrąžinimo peržiūra	11 14
REGIO	Naujo struktūrinių fondų programavimo laikotarpio I etapo valdymo vidaus kontrolės sistema	11 19
EMPL	Naujo struktūrinių fondų programavimo laikotarpio I etapo valdymo vidaus kontrolės sistema	11 19
REGIO	Sanglaudos fondo srityje atlikto finansinių klaidų taisymo (2006 m.) pažangos stebėsena	12 12
Išorės politika		
AIDCO	Antroji išsamaus audito pažangos stebėsena	06 20

AIDCO	C direktorato finansų valdymo procedūros, susijusios su jo decentralizuotomis delegacijomis**	06 30
AIDCO	Regioninių projektų finansų valdymas	07 18
ELARG	Ex-post kontrolės pažangos stebėseną	07 18
ELARG	Delegacijų Balkanų šalyse pasirengimo dirbti vertinimas ir (arba) laipsniška veiklos pradžia	12 17
AIDCO	Pagrindinių B direktorato programų finansų valdymas	12 22
AIDCO, ECHO	FAPS įgyvendinimo pažangos stebėseną	2009 01 22
RELEX	Ex-post kontrolės pažangos stebėseną	2009 01 23

* Su atitinkamo GD vidaus audito skyriumi (VAS) atliktas bendras auditas ir (arba) pažangos stebėseną.

** DG AIDO VAS bendradarbiaujant su VAT atliktas auditas.

2.4. Pritarimas rekomendacijoms ir audituojamųjų subjektų bei suinteresuotųjų šalių nuomonė

2008 m. audituojamieji subjektai pritarė 99,4 % rekomendacijų.

Komisijos ir vykdomųjų įstaigų auditai				
Rekomendacijos	Pritarta	Atmesta	%	Iš viso
Esminės	0	0	0	0
Labai svarbios	150	2	46	152
Svarbios	160	0	49	160
Pageidautinos	15	0	5	15
%	99,4	0,6		
Iš viso	325	2		327

Audituojamieji subjektai audito apimtį ir atlikimą skalėje nuo 1 (aukščiausias įvertinimas) iki 4 (žemiausias įvertinimas) įvertino vidutiniškai 1,74 balo, palyginti su 1,86 balo 2007 m. ir 1,95 balo 2006 m. Iš 2009 m. pradžioje atliktos naujos suinteresuotųjų šalių apklausos matyti, kad 90,8 % jų manė, jog VAT vadovavosi aiškia audito strategija, 83,1 % – jog auditas atliktas sąžiningai, objektyviai ir nešališkai, 61,5 % – jog VAT rekomendacijos buvo naudingos, o iš viso 86,2 % laikė, kad VAT darbu prisidedama prie Komisijos valdymo ir kontrolės sistemų kokybės gerinimo.

3. PAGRINDINIAI AUDITO METU NUSTATYTI FAKTAI IR REKOMENDACIJOS

Etika

Atlikus Komisijos dviejų horizontaliųjų ir keturių veiklos generalinių direktoratų etikos sistemos auditą, prieita prie išvados, kad etikos sistema yra pakankamai patikima ir išsami, o audituotuosiuose GD neseniai taikytos arba tiriamuoju metu buvo taikomos kelios papildomos priemonės informuotumui apie etikos sistemą didinti arba šiai sistemai tobulinti.

Audito metu nustatytas tolesnio galiojančių taisyklių, įskaitant taisyklių, susijusių su dovanomis, svetingumu ir pranešimu apie interesų konfliktus, paaiškinimo poreikis; be paaiškinimo, pagrindiniai GD turėtų pateikti gaires ir turėtų būti vykdoma aktyvesnė įgyvendinimo stebėseną.

Nuolat gerėja viso personalo informuotumas apie savo pareigas (tiek dirbant Komisijoje, tiek pabaigus darbą joje), taip pat personalo informavimas apie įgyvendinimo priemones.

Viešieji pirkimai ir dotacijų valdymas

Atlikus vieno veiklos GD auditą ir parengus rekomendacijų laišką dėl IT viešųjų pirkimų ir paslaugų teikimo užbaigti IT viešųjų pirkimų ir paslaugų teikimo auditai.

Šioje srityje vykdomi patobulinimai buvo nukreipti į centrinio valdymo stiprinimą, kad būtų teikiama parama ir gairės, taip pat į glaudesnę koordinavimą Komisijos lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad būtų nustatyti optimalūs prioritetai ir gaunama didžiausia ekonominė nauda, o vyresnioji GD vadovybė aktyviau dalyvautų kuriant apsirūpinimo strategijas ir stebint jų įgyvendinimą.

Be to, kad buvo parengtos IT viešųjų pirkimų ataskaitos, dviejų pažangos stebėsenos auditų ir trijų naujų auditų metu buvo nagrinėjami viešųjų pirkimų ir (arba) dotacijų valdymo procesų klausimai. Viena iš šių auditų metu nustatytų problemų – ribotas rangovų skaičius (IT viešųjų pirkimų srityje), ši problema galėtų būti sprendžiama vykdant oficialią užsakomųjų paslaugų strategiją. Trūko konsoliduoto viešųjų pirkimų vadovo, išsamios valdymo informacinės sistemos ir integruotos visaapimančios lėšų audito strategijos, taip pat reikėjo patobulinti sąlygas ir technines specifikacijas, reikėjo tinkamesnės sutarčių stebėsenos ir ataskaitų apie sutartis teikimo sistemos, geresnio darbo krūvio valdymo.

Vykdomosios įstaigos

Vykdomųjų įstaigų toliau daugėja, todėl atitinkami kontrolės ir audito klausimai tampa vis aktualesni.

2008 m. atlikti keturi vykdomųjų įstaigų auditai, susiję su vidaus kontrolės sistema, dotacijų valdymu, skyrimu ir sutarčių sudarymu, administraciniu biudžetu arba lėšų susigrąžinimu³. Nors bendri rezultatai buvo pakankamai teigiami, audito metu nustatytų faktų turiniui įtakos daugiausia darė tai, kad dėl užsitęsusio pradinio įstaigų veiklos etapo buvo nesilaikoma vykdomųjų įstaigų finansinio reglamento (t. y. „keturių akių principo“) arba teisinio pagrindo (dėl valdymo komiteto sudėties, biudžetų skelbimo ir tarptautinių apskaitos standartų laikymosi), pagrindinio GD ilgalaikis turtas nebuvo perduotas jo vykdomajai įstaigai arba kilo poreikis supaprastinti ir suderinti pagrindiniame GD taikomas procedūras.

³ Žr. skirsnį dėl lėšų susigrąžinimo.

IT klausimai

Išsamus IT klausimų (kitų nei viešieji pirkimai) auditas papildytas vienu rekomendaciniu laišku, šešiomis audito ataskaitomis ir penkiomis pažangos stebėsenos ataskaitomis.

Baigtos penkios vietos IT valdymo pažangos stebėsenos ataskaitos. Trimis atvejais atitinkami veiksmų planai beveik visiškai įgyvendinti. Tačiau vienu atveju beveik pusės veiksmų plane numatytų priemonių įgyvendinimas atidėtas, kitu atveju – trečdalis rekomendacijų vis dar įgyvendinama.

Dvi naujos ataskaitos apėmė mokslinių tyrimų informacinių sistemų valdymą. Vienoje iš jų prieita prie išvados, kad audituotųjų procesų atžvilgiu pagrįsto patikinimo negalima pateikti visų pirma dėl suderintų veiklos procesų trūkumo. Dažniausiai pasitaikanti rizika – vėlavimas įgyvendinti projektus, sistemų nebuvimo galimybė, įvairių IT modelių neveikimas, taip pat rizika, susijusi su saugumo klausimais, kaip antai nepakankama IT išteklių apsauga ir nepakankamos patikros, siekiant užtikrinti loginį ir fizinį IT išteklių saugumą. Šių dviejų auditų rezultatas – sistemingesni klausimai, į kuriuos atsižvelgė susiję GD, siekdami didinti jungtinio IT projektų valdymo komiteto vaidmenį, kad galėtų prižiūrėti visas bendras mokslinių tyrimų srities IT sistemas ir projektus, taip pat kurti IT sistemų architektūrą, kuria būtų užtikrinamas veiklos proceso suderinamumas ir IT tarpusavio sąveika.

Viena iš septynių bendrų IT paslaugų, veiklos tęstinumo planų požiūriu apibūdinta kaip esminė visai Komisijai, – bendras duomenų tinklas. Bendro duomenų tinklo veikimo atžvilgiu galėtų būti pateiktas pagrįstas patikinimas, tačiau reikia patobulinti tinklo valdymą (gerinti tinklo konfigūracijos pakeitimų valdymą ir pateikti išsamų vartotojams siūlomų paslaugų sąrašą) ir loginio saugumo užtikrinimo veiksmus (*inter alia*, patvirtinti pagrindinius saugumo standartus, taip pat sistemos saugumo ir veiklos tęstinumo užtikrinimo gaires). Audito metu nustatytos informacinių sistemų saugumo sistemos valdymo problemos, dėl kurių buvo itin vėluojama parengti įgyvendinimo taisykles ir faktiškai įgyvendinti tam tikras saugumo priemones. Siekiant spręsti šį klausimą, auditas visų pirma rekomendavo geriau paaiškinti ADMIN/DS ir DIGIT vaidmenį IT saugumo srityje, be to, reikėtų glaudaus struktūrinio ADMIN/DS ir DIGIT bendradarbiavimo kuriant IT saugumo standartus remiantis turima patirtimi.

Lėšų susigrąžinimas ir finansinių klaidų taisymas

Dviejų horizontaliųjų ir keturių veiklos GD audito metu buvo nagrinėjamas per centralizuoto valdymo sistemą neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimo valdymo klausimas⁴. Pateiktos rekomendacijos dėl kiekvieno lėšų susigrąžinimo proceso etapo: kai kuriuose veiklos GD reikia geresnių stebėsenos priemonių, kad būtų teikiama išsamesnė naujausia informacija, būtina neteisėtai išmokėtoms sumoms nustatyti; siekiant, kad būtų išduoti visi reikiami vykdomieji raštai sumoms išieškoti, reikia sistemingiau skelbti ir stebėti pajamų prognozes, taip pat atidžiau stebėti išankstinių informacinių raštų ir vykdomųjų raštų sumoms išieškoti parengimo terminus; vykdant sistemingesnę stebėseną, turėtų būti trumpinamas lėšų susigrąžinimo proceso vėlavimas. Šiuo atžvilgiu audituotojoje vykdomojoje įstaigoje nustatyta specifinė problema: vykdomosios įstaigos yra juridiniai subjektai ir todėl turi savo teisės skyrius, tad Komisija neprisiima atsakomybės, kai įstaiga išduoda vykdomąjį raštą

⁴ Auditas taip pat apėmė sąlygiškai grąžintinų paskolų (susijusių su MEDIA projektais) susigrąžinimo klausimą.

sumoms išieškoti arba rangovas ginčija sprendimą dėl tokio rašto. Kai kuriais atvejais kyla rizika, kad neteisėtai išmokėtų lėšų susigrąžinimas bus neveiksmingas. Nesant teisinių apribojimų, ši rizika bus mažinama vykdomosioms įstaigoms ir Komisijos teisės tarnybai sudarant susitarimą dėl paslaugos lygio, kuriame apibrėžiamos sąlygos, kuriomis Teisės tarnyba lėšų susigrąžinimo proceso metu įstaigoms teiktų teisinę pagalbą.

Dviejose peržiūrose buvo nagrinėjami struktūrinių fondų srityje atliekamo finansinių klaidų taisymo ir lėšų susigrąžinimo klausimai. Struktūrinių fondų GD dėjo daug pastangų, siekdami per nustatytus terminus įvykdyti veiksmų plane išdėstytus veiksmus, o VAT pripažino, kad finansinių klaidų taisymo procesas sudėtingas tiek Komisijos lygmeniu, tiek valstybių narių teikiamų ataskaitų atžvilgiu. Į ataskaitas įtraukti svarstyti klausimai, susiję su poreikiu taikyti suderintą metodą tuo metu, kai apskaičiuojamos pajamų prognozės, taip pat su Biudžeto generaliniam direktoratui teikiamų finansinių klaidų taisymo ketvirčio ataskaitų procedūra. Viso galimo numatomo finansinių klaidų taisymo ir auditų, kurių rezultatai padeda vykdyti finansinių klaidų taisymo procesą, savalaikiškumo apžvalgomis bus pastebimai pagerintas Komisijos stebėsenos gebėjimas.

Baudų išieškojimo audito metu paaiškėjo, kad išieškojimo proceso veiksmingumas nepasirūpina reikšmingais trūkumais.

PMO (finansų valdymas ir finansinės procedūros)

Atlikus PMO finansinių procedūrų ir finansų valdymo auditą prieita prie išvados, kad rekomendacijos nebuvo tinkamai ir veiksmingai įgyvendintos. Taip iš dalies atsitiko todėl, kad iškilo kliūčių įgyvendinant naująją karjeros, teisių ir darbo užmokesčio IT sistemą (SYSPER2, IRIS ir NAP). Vis dar liko poreikis užtikrinti asmens duomenų kokybę (tikslumą ir išsamumą), naudojamų sistemų tarpusavio sąveiką ir visų būtinų su asmenimis susijusių dokumentų saugojimą vienoje bendroje informacinėje sistemoje. Kitos dar neįgyvendintos rekomendacijos susijusios su poreikiu griežtinti veiklos ir *ex-post* patikras, personalo bylų valdymą, taip pat su perigaliojimu perduodamos atsakomybės lentelės atnaujinimu, dokumentavimo procedūromis, kontroliniais sąrašais ir atnaujintais darbo aprašymais.

Komandiruočių išlaidų mokėjimo valdymo srities auditas rekomendavo tobulinti *ex-ante* patikrų sistemą – mažinti klaidų skaičių ir sparčiau organizuoti mokėjimą vykdančių pareigūnų mokymą, kad būtų išvengiama neteisingo arba daugkartinio kompensavimo. PMO vadovybė parengė veiksmų planą visiems šiems klausimams spręsti.

Saugumas

DG ADMIN saugumo direktorato Komisijoje vykdomos saugumo stebėsenos VAT atlikto audito metu pateikta keletas rekomendacijų, susijusių, *inter alia*, su poreikiu tobulinti reguliavimo sistemą ir dvišalius susitarimus, apibrėžti vietos saugumo pareigūnų vaidmenį ir atsakomybę, saugumo leidimų išdavimo procesą, sistemingai teikti ataskaitas apie saugumo padėtį Komisijoje apskritai ir saugumo taisyklių, susijusių su svarbios neįslaptintos informacijos apsauga, įgyvendinimą. Šio audito rezultatai bus įtraukti į Komisijos saugumo politikos valdymo apžvalgą.

Išorės politika

Iš išorės politikos pažangos ataskaitų matyti, kad Komisija turėtų skirti ypatingą dėmesį anksčiau pateiktoms su šia sritimi susijusioms rekomendacijoms įgyvendinti⁵.

Finansinio ir administracinio pagrindų susitarimo (FAPS) pažangos auditu patvirtinta, kad dėl gerų rezultatų įgyvendintomis galima laikyti penkias iš aštuonių rekomendacijų. Tačiau įgyvendinimas šiek tiek vėlavo, visų pirma liko neįgyvendinta rekomendacija susitarti dėl tolesnių priemonių patikinimui iš JT užtikrinti.

Buvo baigti trys nauji išorės politikos auditai⁶, dviejų iš jų atveju pateikta iš dalies nepatenkinama audito nuomonė. Regioninių projektų valdymo audito atveju nepatenkinama nuomonė daugiausia susijusi su svarbiomis pastabomis dėl SADC (Pietinės Afrikos vystymosi bendrijos) sekretoriato, taip pat dėl EK delegacijos Botsvanoje padėties. Kiti iškelti klausimai – didelis personalo trūkumas, ilgas pradinis projekto etapas, sklandžių EPF (Europos plėtros fondo) ir SADC procedūrų trūkumas, ribota nacionalinių ir regioninių komponentų integracija, platesniu mastu – poreikis tobulinti su AKR regioninėmis organizacijomis susijusio jungtinio valdymo stebėsenos mechanizmus. Lotynų Amerikos programos finansinio valdymo audito atveju nepatenkinama audito nuomonė (kuria audituojamasis subjektas užginčijo) susijusi su nustatytais decentralizuoto delegacijų Lotynų Amerikoje valdymo trūkumais – nepakankamu atitikties Finansiniam reglamentui *ex-ante* vertinimu ir kitais trūkumais, dėl kurių itin apribotas patikinimas, kurį tikėtasi gauti pagrindinių kontrolės lygmenų atžvilgiu (pvz., nepakankama projekto ir portfelio stebėseną, žema privalomų projekto auditų kokybė).

Pažangos stebėjimas

Nepaisant naujosios labiau rizika pagrįstos pažangos stebėjimo strategijos, didelė audito darbo dalis vis dar susijusi su pažangos stebėjimu. Vienas iš svarbių veiksmų – 2007 m. vidaus audito skyrių (VAS) išorės kokybės peržiūra. Bendras rezultatas iš esmės teigiamas, dauguma VAS (26 iš 29) vis dar turi užbaigti arba iš dalies įgyvendinti ne daugiau kaip po dvi rekomendacijas.

Likusių pažangos stebėjimo auditų metu nustatyta vienuolika atvejų (susijusių su AIDCO, EAC, ECFIN, ELARG, OIB, PMO, RELEX, RTD ir SANCO), kai dar neįgyvendinta daugiau kaip viena rekomendacija. Penkiais iš šių atvejų (susijusių su OIB, PMO, AIDCO (ECHO) ir ELARG) įgyvendinimo pažanga akivaizdžiai nepakankama – vis dar neįgyvendinta daugiau kaip pusė rekomendacijų.

Du kartus per metus APK siunčiama išsamesnė pažangos ataskaita. Naujausioje ataskaitoje nustatyta, kad 29 % rekomendacijų (dvi iš trijų – esminės, 41 iš 147 – labai svarbios) vėluota įgyvendinti daugiau kaip šešis mėnesius (palyginti su 25 % prieš metus – vėluota įgyvendinti septynias iš 14 esminių, 37 iš 138 labai svarbių rekomendacijų).

⁵ Antros išsamaus DG AIDCO audito pažangos stebėsenos metu nustatyta, kad šešių iš 22 rekomendacijų įgyvendinimas nuo pradinės įgyvendinimo datos atsiliko daugiau negu vieneriais metais, o DG ELARG *ex-post* patikrų pažangos stebėsenos metu nustatyta, kad dešimt iš 15 rekomendacijų tebebuvo įgyvendinamos, o dvi rekomendacijos pateiktos kaip viena nauja rekomendacija.

⁶ Vienas iš jų – DG AIDO VAS bendradarbiaujant su VAT atliktas auditas.

4. IŠVADOS

Remiantis 2008 m. baigtais Komisijos auditais, peržiūromis ir kitu susijusiu darbu, galima daryti šias išvadas:

1 išvada. Tolesnė pažanga padaryta, tačiau dar yra taisytinų dalykų

Atlikdama auditą, peržiūras ir konsultacinį darbą VAT pastebėjo, kad Komisijos vidaus kontrolės sistemos dar labiau patobulintos. 2007 m. pateiktos šešios esminės rekomendacijos, 2008 m. – nė vienos. Atveju, kai pareikšta nepatenkinama arba iš dalies nepatenkinama nuomonė, naujose audito ataskaitose sumažėjo – nuo šešių 2007 m. iki keturių 2008 m. Tačiau tolesnių pastangų dar reikia.

Pavyzdžiui, galėtų būti pagerinti keli finansų valdymo aspektai:

- Atlikta didelė pažanga didinant Komisijos atliekamo lėšų susigrąžinimo ir finansinių klaidų taisymo statistikos išsamumą ir nuoseklumą. Pavyzdžiui, DG REGIO ir DG EMPL, bendradarbiaudami su DG BUDG, įsipareigojo parengti bendrą finansinių klaidų taisymo lentelę (kuri jau parengta arba baigiama rengti) – dėl to bus daug lengviau atsekti daugiamečių pasidalijamojo valdymo srityje atliekamų patikrų auditus. Tačiau reikia pastebėti, kad centralizuoto valdymo srityse vėluojama išduoti vykdomuosius raštus sumoms išieškoti. Vadinasi, reikia supaprastinti ir sutrumpinti lėšų susigrąžinimo vidaus procedūras.
- Būtina dar kartą įvertinti, ar tinkama taikyti 2 % reikšmingumo ribą visoms klaidoms – tiek standartinių finansinių procedūrų, tiek tam tikrų ypač sudėtingų arba itin svarbių projektų atveju. Siūloma toleruotinos klaidų rizikos koncepcija (jeigu ir kai ją patvirtins Taryba ir Parlamentas) būtų tinkamesnė, ateityje ji turėtų padėti siekti geresnio tam tikrų sričių finansų valdymo pagrįsto patikimumo lygio.
- Buvo atkreiptas dėmesys, kad būtina patikima viešųjų pirkimų procedūrų stebėseną, ypač kai didelė veiklos dalis, perduodama užsakomųjų darbų rangovams, skiriama nedaugeliui konkurso dalyvių ir tokiu būdu Komisijai kyla rinkos koncentracijos rizika.

Kalbant apie saugumą, padaryta didelė pažanga ir pažangos stebėsenos auditais patvirtinta, kad sunkumai, kurių būta siekiant užtikrinti, jog atitinkamos Komisijos delegacijos būtų tinkamai aprūpintos ES įslaptintos informacijos tvarkymo įranga, jau įveikti. Audito metu nustatyti faktai taip pat padėjo atlikti bendrą Komisijos saugumo politikos peržiūrą 2008 m.

Nuolatinį dėmesį reikia skirti etikos standartams, tad per metus GD ir centriniu lygmeniu pradėtos vykdyti iniciatyvos, kurių paskirtis – toliau tobulinti Komisijos etikos sistemą ir gerinti personalo informuotumą. VAT dar nepateikė audito nuomonės dėl Komisijos etikos sistemos, iki 2010 m. pabaigos tarnyba vykdys tvarkaraštyje numatytus veiksmus.

Komisijos tarnybos vis dar turi susidoroti su uždaviniu laiku įgyvendinti esmines ir labai svarbias rekomendacijas. Audito pažangos komitetas su VAT pagalba rūpinasi, kad GD atsiskaitytų už savo veiksmų planų įgyvendinimą. Jis siunčia priminimus už tam tikrą sritį atsakingiems Komisijos nariams – tai paprastai veiksminga, padeda gerinti pažangos stebėseną ir sudaro geresnes galimybes iš naujo įvertinti likusią riziką.

2 išvada. IT

Iš plataus masto IT klausimų audito rezultatų matyti, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti Komisijos politiką būtina veiksminga ir naši IT aplinka. Vis svarbesnės tampa didesnės pastangos testuoti ankstesnių rekomendacijų įgyvendinimą, integruotų sistemų metodas siekiant susidaryti bendrą vaizdą apie visus bet kuriuo metu vykstančius IT pokyčius, taip pat poreikis vykdyti visapusę saugumo veiklą, kad būtų užtikrintas, *inter alia*, veiklos tęstinumas. Be to, svarbūs gerų rezultatų veiksniai – geresnis projektų ir paslaugų teikėjų valdymas.

3 išvada. Giliai įsitvirtinusi audito kultūra

Iš antrosios VAT kokybės išorės peržiūros rezultatų matyti, kad tarnyba visiškai atitinka tarptautinius vidaus audito profesinės praktikos standartus. VAT yra integruota ir pripažinta teigiamų pokyčių Komisijoje varomoji jėga, drauge su vidaus audito skyriais jos vykdoma veikla apima visą 2007–2009 m. strateginiame audito plane nustatytą riziką.

Nors VAT audito plane daugiausia dėmesio skiriama finansų valdymui, jis taip pat apima tokias sritis, kaip valdymas (pvz., etika), IT, saugumas ir veiksmai (pvz., EB teisės įgyvendinimas). Kaip pranešama šioje ataskaitoje, VAT audito darbu padedama atkreipti dėmesį į riziką ir sritis, kuriose rizikos kontrolę reikėtų tobulinti. Todėl svarbu, kad Komisijoje ir toliau būtų skiriamas dėmesys ne finansinio pobūdžio rizikos kontrolei.